

**Cauza C-33/22****Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

14 ianuarie 2022

**Instanța de trimitere:**

Verwaltungsgerichtshof (Austria)

**Data deciziei de trimitere:**

14 decembrie 2021

**Recurentă:**

Österreichische Datenschutzbehörde

**Intervenienți:**

1. W K, 2. Präsident des Nationalrats

**Obiectul procedurii principale**

Comisie de anchetă – Protecția datelor – Activitate parlamentară – Separația puterilor – Aplicabilitatea Regulamentului general privind protecția datelor (RGPD) – Autoritate de supraveghere – Plângere privind protecția datelor

**Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare**

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

**Întrebările preliminare**

Activitățile unei comisii de anchetă instituite de un parlament al unui stat membru în exercitarea dreptului său de control asupra executivului, indiferent de obiectul anchetei, intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii în sensul articolului 16 alineatul (2) prima teză TFUE, astfel încât Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și

privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor – RGPD) este aplicabil prelucrării datelor cu caracter personal efectuate de o comisie parlamentară de anchetă a unui stat membru?

În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

2. Activitățile unei comisii de anchetă instituite de un parlament al unui stat membru în exercitarea dreptului său de control asupra executivului care au ca obiect de anchetă activitățile unei autorități polițienești de protecție a statului, așadar activități privind protecția securității naționale în sensul considerentului (16) al Regulamentului general privind protecția datelor, intră sub incidența excepției prevăzute la articolul 2 alineatul (2) litera (a) din RGPD?

În cazul unui răspuns negativ la cea de a doua întrebare:

3. În măsura în care, precum în speță, un stat membru a instituit o singură autoritate de supraveghere în temeiul articolului 51 alineatul (1) din RGPD, competența acesteia de soluționare a plângerilor în sensul articolului 77 alineatul (1) din RGPD coroborat cu articolul 55 alineatul (1) din RGPD rezultă deja în mod direct din Regulamentul general privind protecția datelor?

### **Dispozițiile de drept comunitar invocate**

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Directiva 95/46 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date [abrogată prin Regulamentul (UE) 2016/679]

Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie [2016] privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor – RGPD)

### **Dispozițiile naționale invocate**

Bundes-Verfassungsgesetz [Legea constituțională federală] (B-VG), articolul 24, articolul 53 alineatul (1), articolul 56 alineatul (1), articolul 138 alineatul (1) punctul 7

Bundesgesetz zum Schutz natürlicher Personen bei der Verarbeitung personenbezogener Daten – Datenschutzgesetz (Legea federală privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal –

Legea privind protecția datelor – DSG), articolul 1 alineatul (1), articolul 4 alineatul (1) articolul 18 alineatul (1), articolul 24 alineatul (1)

### **Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii**

- 1 La 20 aprilie 2018, în conformitate cu articolul 53 alineatul (1) din Legea constituțională federală (B-VG), Nationalrat (Consiliul Național) a instituit Comisia de anchetă privind influența politică asupra Oficiului Federal pentru Protecția Constituției și Combaterea Terorismului – Comisia de anchetă BVT.
- 2 La 19 septembrie 2018, Comisia de anchetă BVT a audiat, în mod public pentru reprezentanții mass-media, primul intervenient, în calitate de informator. Procesul-verbal al audierii, publicat pe site-ul internet al Parlamentului austriac, conținea numele și prenumele său complet. Prin plângerea adresată autorității pentru protecția datelor la 2 aprilie 2019, primul intervenient a solicitat să se constate că publicarea procesului-verbal cu numele său complet a încălcat Regulamentul general privind protecția datelor și articolul 1 din DSG. Acesta a susținut că a lucrat ca investigator sub acoperire și că publicarea numelui său, contrar cererii sale, a încălcat dreptul fundamental al acestuia la protecția datelor, precum și dreptul său la ștergerea datelor prelucrate ilegal.
- 3 Autoritatea pentru protecția datelor a respins plângerea prin decizia din 18 septembrie 2019. S-a motivat că, deși RGPD nu s-ar opune controlului autorităților de supraveghere în domeniul protecției datelor asupra organelor legislative, separația puterilor în stat ar fi inerentă ordinii juridice a Uniunii, excluzând astfel un control al administrației asupra legislativului. Comisia de anchetă BVT ar fi un organ subordonat legislativului, astfel încât autoritatea pentru protecția datelor nu ar fi competentă.
- 4 Primul intervenient a formulat o acțiune împotriva acestei decizii la Bundesverwaltungsgericht [Tribunalul Administrativ Federal, Austria]. Acesta a anulat decizia autorității pentru protecția datelor și a considerat, în esență, că nici Regulamentul general privind protecția datelor, nici Legea privind protecția datelor nu ar prevedea o excepție de la competența autorității pentru protecția datelor în privința controlului conformității din perspectiva protecției datelor a prelucrării datelor cu caracter personal în domeniul legislativ. Excepția prevăzută la articolul 55 din RGPD în privința domeniului de activitate judiciară al instanțelor nu poate fi generalizată, ceea ce ar implica o competență nelimitată a autorităților de supraveghere în materia protecției datelor cu privire la toate celelalte instituții independente, inclusiv la comisiile parlamentare de anchetă. Articolul 77 din RGPD ar prevedea o protecție jurisdicțională efectivă în domeniul de aplicare al regulamentului, care ar trebui să permită oricărei persoane vizate să se opună atingerilor aduse drepturilor garantate de acest regulament.
- 5 Autoritatea pentru protecția datelor a formulat recurs împotriva hotărârii Bundesverwaltungsgericht în fața Verwaltungsgerichtshof [Curtea Administrativă, Austria].

## Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

### *Cu privire la prima întrebare*

- 6 Primul intervenient se consideră lezat în dreptul său fundamental la protecția datelor cu caracter personal prin publicarea procesului-verbal al audierii sale în fața Comisiei de anchetă BVT, care conține numele său complet. Publicarea constituie, în principiu, o „prelucrare” a datelor cu caracter personal în sensul RGPD. Se ridică problema dacă, în temeiul articolului 2 alineatul (2) litera (a) din RGPD, această prelucrare este exclusă din domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul (1) din RGPD.
- 7 Bundesverwaltungsgericht consideră că RGPD este aplicabil actelor legislative (de exemplu, ale comisiilor parlamentare de anchetă), întrucât domeniul de aplicare material ar fi conceput în mod cuprinzător și ar include toate prelucrările de date. Funcția legislativă a statului nu ar fi exclusă din domeniul de aplicare al RGPD. Excepția prevăzută la articolul 2 alineatul (2) litera (a) din RGPD ar trebui interpretată într-un mod foarte restrictiv și nu ar viza decât securitatea națională.
- 8 Autoritatea pentru protecția datelor face trimitere la Hotărârea Curții din 9 iulie 2020, *Land Hessen*, C-272/19, EU:C:2020:535, dar constată că nu este competentă să se pronunțe, întemeindu-se pe principiul separației puterilor care s-ar opune controlului legislativului de către organele executive.
- 9 În cauza C-272/19, Curtea a statuat că „în măsura în care o comisie pentru petiții a parlamentului unui stat federat al unui stat membru determină, singură sau împreună cu altele, scopurile și mijloacele de prelucrare, această comisie trebuie calificată drept «operator», în sensul [articolului 4 punctul 7 din RGPD], astfel încât prelucrarea datelor cu caracter personal efectuată de o asemenea comisie intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat”.
- 10 Primul intervenient consideră că RGPD este aplicabil, iar al doilea intervenient contestă acest lucru.
- 11 Comisiile de anchetă instituite de Nationalrat urmăresc îndeplinirea funcției de control și legislative care aparține corpului legislativ conform Constituției austriece. Comisiile parlamentare de anchetă acționează în calitate de organe de control ale corpului legislativ și sunt supuse puterii legislative din punct de vedere organizatoric și funcțional. Anchetele efectuate de aceste comisii au ca obiect, în fiecare caz, o anumită operațiune încheiată din domeniul puterii executive federale, în vederea clarificării operațiunilor în scopuri politice.
- 12 Decizia unei comisii de anchetă privind publicarea unui proces-verbal al audierii sale poate fi atacată de un informator printr-o acțiune în fața Verfassungsgerichtshof [Curtea Constituțională, Austria] având ca obiect pretinsa încălcare a Legii privind protecția datelor. Aceasta se limitează la evaluarea

aspectului dacă comportamentul contestat în mod specific încalcă drepturile reclamantului referitoare la personalitate invocate în mod specific.

- 13 Pe baza Hotărârii Curții din 9 iulie 2020 (*Land Hessen*, C-272/19, EU:C:2020:535) și a jurisprudenței cu privire la Directiva 95/46/CE, citată în această hotărâre, aplicabilitatea dispozițiilor privind protecția datelor nu impune ca prelucrarea datelor cu caracter personal să fie efectuată în mod specific în scopuri care intră sub incidența dreptului Uniunii, să fie transfrontalieră sau să afecteze în mod direct libera circulație între statele membre. Aplicabilitatea RGPD nu poate fi exclusă decât dacă excepția specifică prevăzută la articolul 2 alineatul (2) literele (a)-(d) se regăsește în speță.
- 14 Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, articolul 2 alineatul (2) litera (a) din RGPD trebuie interpretat în mod restrictiv. În lumina considerentului (16) al regulamentului, acesta trebuie înțeles în sensul că vizează excluderea numai a prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate de autoritățile publice în cadrul unei activități de garantare a securității naționale sau în cadrul unei activități care poate fi încadrată în aceeași categorie. Printre acestea se numără în special activități care vizează protejarea funcțiilor fundamentale ale statului și a intereselor fundamentale ale societății.
- 15 Cu toate acestea, spre deosebire de Hotărârea pronunțată în cauza C-272/19, care se referă la o comisie pentru petiții din cadrul Hessischer Landtag [Parlamentul landului Hessa], comisiile de anchetă instituite de Nationalrat nu contribuie pur și simplu indirect la activitatea parlamentară, ci, în calitate de organe de control, privesc componenta esențială a activității parlamentare. Acestea sunt destinate controlului politic sau clarificării în scopuri politice. Raționamentul expus în Hotărârea pronunțată în cauza C-272/19, considerat izolat, nu exclude de la bun început aplicabilitatea excepției în legătură cu o prelucrare a datelor în privința componentei esențiale a activității parlamentare. Dimpotrivă, se poate susține că activitățile de control parlamentar urmăresc, în principiu, inclusiv protejarea funcțiilor fundamentale ale statului și a intereselor fundamentale ale societății la care se referă articolul 2 alineatul (2) litera (a) din RGPD.
- 16 Nu există prevederi ale dreptului Uniunii care să reglementeze activitatea parlamentară în statele membre. Temeiurile acesteia decurg din reglementările naționale respective. Faptul că, potrivit Hotărârii pronunțate în cauza C-272/19, nu este prevăzută o excepție generală în ceea ce privește activitățile parlamentare nu înseamnă că, cel puțin, anumite activități parlamentare nu pot intra sub incidența excepției prevăzute la articolul 2 alineatul (2) litera (a) din RGPD.
- 17 Principiul separației puterilor este inerent atât dreptului Uniunii, cât și dreptului național. Desigur, articolul 55 alineatul (3) din RGPD nu exclude din competența autorității de supraveghere decât operațiunile de prelucrare a datelor efectuate de instanțelor care acționează în exercițiul funcției lor judiciare. Totuși, acest lucru ar putea fi înțeles în sensul că activitatea parlamentară, în esența sa, este deja exclusă din domeniul de aplicare al RGPD în temeiul articolului 2 alineatul (2) litera (a)

din RGPD, întrucât aceasta ar fi fost de asemenea luată în considerare la articolul 55 alineatul (3).

- 18 Instanța de trimitere ridică, așadar, problema dacă componenta esențială a activităților parlamentare, precum operațiunile legislative sau controlul parlamentar, intră sub incidența articolului 16 alineatul (2) TFUE și sunt cuprinse, așadar, în domeniul de aplicare material al RGPD, conform articolului 2 alineatul (1) din RGPD.

*Cu privire la a doua întrebare*

- 19 Obiectul anchetei efectuate de Comisia de anchetă BVT a fost constituit de suspiciunea unei influențe concertate, motivate politic, din partea unor reprezentanți oficiali, a altor (înalți) funcționari, precum și a unor angajați ai birourilor politice ale BMI (Ministerului Federal de Interne) asupra îndeplinirii sarcinilor BVT (Oficiul Federal pentru Protecția Constituției și Combaterea Terorismului), precum și a pretensei încălcări subsecvente a dispozițiilor legale [...] în domeniul puterii executive federale [...].
- 20 Bundesamt für Verfassungsschutz und Terrorismusbekämpfung (Oficiul Federal pentru Protecția Constituției și Combaterea Terorismului) [BVT; de la 1 decembrie 2021, Direktion Staatsschutz und Nachrichtendienst, DSN (Direcția protecția statului și serviciul de informații)], acționează în calitate de autoritate polițienească de protecție a statului și asigură, printre altele, protecția instituțiilor constituționale și a capacității lor de acțiune. În această privință, în sfera sa de competență intră „activitățile privind securitatea națională” în sensul considerentului (16) al RGPD. Prin urmare, obiectul anchetei efectuate de Comisia de anchetă BVT include activități de securitate națională care nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii și, prin urmare, sunt excluse din domeniul de aplicare material al RGPD în conformitate cu articolul 2 alineatul (2) litera (a).
- 21 Potrivit Hotărârii Curții din 6 octombrie 2020, *La Quadrature du Net și alții* (C- 511/18, C- 512/18 și C- 520/18, EU:C:2020:791, punctul 101), sunt excluse „din domeniul de aplicare al [Directivei 95/46/CE], în general, «prelucrării[e] care au ca obiect siguranța publică, apărarea, securitatea națională», fără a efectua o distincție în funcție de autorul prelucrării de date în cauză”. Determinarea activităților excluse se face așadar într-un scop specific.
- 22 În măsura în care activitățile de control parlamentar ale unei comisii de anchetă intră, în principiu, în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, problema care se ridică este dacă aceste activități sunt excluse din domeniul de aplicare al RGPD cel puțin în cazul în care obiectul anchetei se referă la activități ale puterii executive care nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii.

*Cu privire la a treia întrebare*

- 23 În Austria, autoritatea pentru protecția datelor este singura autoritate națională de supraveghere în sensul RGPD. În cazul în care RGPD se aplică activităților de control parlamentar, competența acestora ca autoritate națională unică de supraveghere privind actele legislative ar necesita o consacrare constituțională în temeiul principiului constituțional al separației puterilor între executiv și legislativ. Până în prezent, situația este diferită.
- 24 Cu toate acestea, orice instanță națională, în calitate de organ al statului membru, are obligația de a aplica integral dreptul Uniunii direct aplicabil și de a proteja drepturile conferite de acesta.
- 25 În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dar al unui răspuns negativ la cea de a doua întrebare, instanța de trimitere ridică problema dacă competența autorității pentru protecția datelor, în calitate de unică autoritate de supraveghere instituită în Austria în conformitate cu RGPD în ceea ce privește dreptul de a depune o plângere conferit oricărei persoane de articolul 77 din RGPD decurge deja în mod direct din dreptul Uniunii.
- 26 În măsura în care competența autorității pentru protecția datelor, în calitate de unică autoritate de supraveghere instituită în Austria potrivit articolului 51 din RGPD în domeniul plângerilor în sensul articolului 77 alineatul (1) din RGPD, decurge direct din RGPD, lipsa unei consacrări constituționale a competenței autorității pentru protecția datelor în legătură cu încălcările invocate ale Regulamentului general privind protecția datelor prin prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul controlului parlamentar nu ar fi pertinentă. Aceasta presupune totuși ca articolele 51 și 77 din RGPD să se aplice activității de control parlamentar ca atare și, în speță, în special comisiei de anchetă BVT. Aceste întrebări sunt așadar relevante pentru soluționarea recursului pendinte.